

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Юридичний факультет
Кафедра господарського та адміністративного права

СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Торговельне право»

Кількість кредитів ECTS	4 кредити
Період викладання	4 рік навчання, 7 семестр
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	293 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО 293 INTERNATIONAL LAW
Освітня програма	29 МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
Викладач	Калаченкова К.О., к.ю.н., доцент кафедри господарського та адміністративного права
Профайл викладача курсу	Калаченкова Катерина Олександрівна http://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt&nu=164#search
Доступ до матеріалів курсу	портал юридичного факультету Платформа Moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=3228
Контактна інформація	k.kalachenkova@donnu.edu.ua

Анотація дисципліни

ОК 20 «Торговельне право» охоплює своїм змістом одну з підгалузей сучасного господарського права, яка об'єднує норми щодо організації та здійснення господарсько-торговельної діяльності та пов'язаних із нею торговельних відносин. Є дисципліною професійної та практичної підготовки здобувача вищої освіти ОП «Міжнародне право». Разом з іншими освітніми компонентами формує результати навчання та компетентності правників відповідно до змісту освітньої програми «Міжнародне право» («INTERNATIONAL LAW»), фокусу освітньої програми, додатково до НРК та інших рамок кваліфікацій, Стандарту.

Зміст навчальної дисципліни спрямовано на вирішення загальноосвітніх, правознавчих та практичних завдань, а саме розширення загальнотеоретичної підготовки майбутніх правників; поглиблення теоретичних знань щодо торгового права та торгового законодавства, особливостей торговельних правовідносин та правового статусу їх суб'єктів, особливостей правового регулювання окремих видів торгівлі; формування компетентностей, необхідних для професіоналів, які здатні самостійно розв'язувати складні спеціалізовані завдання для захисту прав та інтересів суб'єктів торговельних правовідносин.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Торговельне право» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти цілісних теоретичних знань щодо правових основ торгового права, зокрема через розкриття основних понять торгового права, особливостей правового статусу суб'єктів господарсько-торговельної діяльності, державного регулювання цієї діяльності, договірних відносин тощо, та практичних навичок з юридичного супроводу організації та здійснення господарсько-торговельної діяльності, а також, ефективно вирішувати комплексні та нестандартні практичні завдання в умовах правової, економічної та політичної невизначеності.

Набуті результати навчання та компетентності дозволять здобувачеві вищої освіти ефективно розв'язувати практичні завдання та бути конкурентоспроможним на ринку юридичних послуг.

Компетентності, які формуються у здобувача в результаті вивчення навчальної дисципліни:

- інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності, у сфері міжнародного публічного та приватного права, європейського та внутрішньодержавного права, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням правових доктрин, принципів, внутрішньодержавних та міжнародно-правових інститутів.

- спеціальні компетентності (СК):

СК-6. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, змісту основних галузей та взаємодії його з міжнародним та європейським правом.

СК-10. Здатність до юридичного супроводу основних видів зовнішньоекономічних операцій і міжнародної економічної взаємодії.

Результати навчання (РН), які формує навчальна дисципліна за освітньою програмою

РН-6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

РН-12. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей міжнародного і національного права, міжнародного економічного права, європейського права.

РН-15. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів у різних правових ситуаціях.

Взаємозв'язок із іншими навчальними дисциплінами

Для вивчення навчальної дисципліни «Торговельне право» здобувач повинен набутися знання і навички з наступних навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Цивільне право», «Міжнародне економічне право», «Міжнародні відносини і зовнішня політика», «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародне приватне право», «Фінансове право». Основні положення навчальної дисципліни будуть застосовуватися при вивченні наступних навчальних дисциплін «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності», «Приватне право ЄС», «Міжнародне корпоративне право», «Міжнародний захист прав людини», «Міжнародне правосуддя».

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса».

При викладанні дисципліни «Торговельне право» використовуються такі методи викладання і навчання як: лекції, робота в малих групах, практичні заняття, самостійна робота, онлайн-консультації тощо.

Загальна оцінка з дисципліни «Торговельне право» визначається як сума балів за всі види навчальної діяльності. До основних методів поточного контролю відносяться: опитування (усне та письмове опитування (у тому числі тестування), експрес-контроль, есе, презентації, творчі проєкти, розв'язання кейсів, модульна контрольна робота тощо. До основних методів підсумкового контролю належать: індивідуальні завдання творчого характеру, участь у науково-дослідницькій діяльності, підготовка наукових публікацій у контексті дисципліни, участь у професійних змаганнях, екзамен.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в Університеті за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Максимальна кількість балів семестр, яку може набрати здобувач вищої освіти за результатами опанування дисципліни складає **100 балів**, з яких: **поточний контроль – 60 балів** отримується під час оцінювання поточного контролю та **підсумковий контроль – 40 балів** отримується на екзамені або під час виконання альтернативного виду роботи підсумкового контролю.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних формах:

- 1) організаційно-навчальної роботи (12 практичних занять по 4 бали = 48 балів);
- 2) самостійної роботи (7 балів);
- 3) модульної контрольної роботи (5 балів);
- 4) підсумкового контролю (40 балів).

Організація навчання можлива з використанням платформ для дистанційного навчання: Teams, Moodle.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-НАВЧАЛЬНА РОБОТА здобувачів в аудиторії оцінюватися з урахуванням системності та активності участі здобувачів на практичних заняттях (усні/письмові відповіді, доповнення, аналіз законодавства та практики його застосування, правова оцінка ситуацій).

Максимальна кількість балів за роботу на одному практичному занятті дорівнює 4 бали (12 практичних занять по 4 бали = 48 балів).

Критерії оцінювання розгорнутих відповідей (надання юридичних консультацій/рекомендацій, алгоритмів дій тощо).

Надання розгорнутої відповіді в усній/письмовій формі передбачають створення авторського висловлення в письмовій та в усній формах відповідно до запропонованого завдання. *Мета* – оцінити рівень розвитку набутих знань та умінь здобувачів вищої освіти, закріпити і узагальнити вивчений матеріал відповідно до визначених в навчальній дисципліні результатів навчання та компетентностей.

Завдання з надання розгорнутої відповіді в **усній формі** оцінюють в 2 бали за такими критеріями:

- розкриття теми відповідно до завдання, обсяг викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- вираження власної думки щодо теми завдання - від 0 до 0,5 бали;
- послідовність викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- здатність робити висновки - від 0 до 0,5 бали.

Критерії оцінювання доповнень усних відповідей (0-1 бал):

- чітке та доречне доповнення відповіді іншого здобувача, вираження власної аргументованої думки щодо теми завдання, послідовність викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- здатність робити висновки - від 0 до 0,5 бали.

Завдання з розгорнутою відповіддю в **письмовій формі** оцінюють в 2 бали за такими критеріями:

- повнота розуміння завдання - від 0 до 0,5 бали;
- вираження власної думки щодо теми завдання - від 0 до 0,5 бали;
- послідовність викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- здатність робити висновки - від 0 до 0,5 бала.

Критерії оцінювання аналізу законодавства та практики його застосування (0-2 бали)

Аналіз законодавства та практики його застосування з підготовкою розгорнутої відповіді в усній / письмовій формі є інструментом оцінювання результатів навчання за певними темами курсу. *Мета аналізу* – оцінити рівень знань та умінь здобувачів вищої освіти, проаналізувати результати навчання в частині їх відповідності до очікуваного переліку визначених результатів навчання та компетентностей, визначити рівень засвоєння і опанування кожним здобувачем

навчального матеріалу в контексті вміння шукати, систематизувати, аналізувати, оформляти посилання на законодавчі акти, оцінювати практичні приклади застосування законодавчих норм. Виконання завдання може передбачати індивідуальну або групову роботу. За результатами проведеного аналізу здобувач (група здобувачів) готує усну або письмову відповідь.

Завдання з аналізу законодавства з підготовкою розгорнутої відповіді в усній / письмовій формі оцінюють за такими критеріями залежно від повноти, правильності та аргументованості відповіді:

- розкриття теми відповідно до завдання, обґрунтованість, посилання на законодавство на практику його застосування, вираження власної (спільної узгодженої) думки щодо теми завдання - від 0 до 1 бала;

- послідовність, логіка викладеного матеріалу, правильність уживання термінологічного апарату та форм - від 0 до 0,5 бала;

- здатність робити висновки - від 0 до 0,5 бала.

- **Критерії оцінювання правової оцінки ситуацій (0-2 бали)**

- Ситуація – це умова або сукупність умов, обставин або подій, що створюють певну ситуацію, викликають певні взаємовідносини людей, стан, положення або обстановку. *Мета розв'язання ситуації* – обробляти інформацію, застосовувати знання при розв'язанні практичних ситуацій із застосуванням методичного інструментарію, демонструвати критичне, аналітичне та логічне мислення, здійснювати комунікації, працювати автономно та/або в команді.

- Завдання з правової оцінки ситуації оцінюють в 3 бали за такими критеріями:

- 2 бали: ситуація розв'язана вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні правильно використані положення законодавства та матеріали практики, зроблено логічні висновки.

- 1,5 бали: ситуація розв'язана загалом вірно, містить логічну послідовність дій, але допущені незначні неточності або положення законодавства застосовані частково, є загальні висновки.

- 1 бал: ситуація розв'язана із помилками, при рішенні неправильно використані положення законодавства та матеріали практики або ситуацію вирішено без їх використання, висновки неповні або частково невірні.

- від 0 до 1 балів: ситуація виконана невірною, висновки відсутні або невірні.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА. Модульний контроль проводиться у письмовій формі та передбачає надання правової оцінки ситуацій або вирішення тестів.

Виконання модульної контрольної роботи здобувачами вищої освіти денної форми навчання передбачає розв'язання тестових завдань або надання правової оцінки ситуацій, яке оцінюється максимально в 5 балів.

Розв'язанні **тестових завдань** оцінюється 0,5 бали за 1 правильно вирішений тест. Максимальна кількість балів становить **5 балів** (10 тестів * 0,5 бали).

Надання правової оцінки ситуацій на модульній контрольній роботі оцінюється:

5 балів виставляється здобувачу, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу під час правової оцінки ситуації, зроблено логічні висновки.

4 бали виставляється здобувачу, що показав повні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендованої програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності під час правової оцінки ситуації, є висновки.

3 бали виставляється здобувачу, що показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив здібності в ході практичної діяльності, висновки відсутні.

2 бали виставляється здобувачу, який показав певні знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з чинним законодавством і основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді при правовій оцінці ситуації, сумнівні висновки. Цей бал виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

1 бал виставляється здобувачу, який показав часткові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді правової оцінки ситуації, зокрема, неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання при правовій оцінці ситуації.

0,5 балів виставляється здобувачу, який показав знання тільки основних понять з навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи.

0 балів виставляється здобувачу, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики або який відмовився відповідати.

САМОСТІЙНА РОБОТА (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи.

Самостійна робота здобувача вищої освіти представляє собою роботу над проектом пошуково-аналітичного характеру з метою підготовки довідника для суб'єкта торговельної діяльності. СР виконується здобувачами освіти у підгрупах. Форма і напрям діяльності обирається здобувачами самостійно за власним бажанням або координатором, обраним з числа здобувачів освіти відповідної підгрупи. Метою цієї роботи здобувачів є формування важливих компетентностей з юридичного обслуговування суб'єктів торговельної діяльності.

Кожна підгрупа проводить дослідження з використанням інтернет ресурсів, періодичних публікацій та наукової літератури.

Розробка проекту передбачає такі етапи: *пошуковий* (визначення теми проекту, підбір інформації щодо теми проекту); *аналітичний* (узагальнення інформації, аналіз наявної інформації, побудова алгоритму роботи підгрупи, складання плану реалізації проекту: покрокове планування робіт, аналіз ресурсів); *практичний* (виконання запланованих дій щодо плану реалізації проекту, поточний контроль якості, внесення змін у роботу); *презентаційний* (підготовка презентаційних матеріалів, презентація проекту, вивчення можливостей використання результатів проекту).

Максимальна кількість балів – 7. Оцінювання проектів відповідно до критеріїв відбувається шляхом визначення балів по кожному з елементів структури критеріїв:

- ✦ актуальність проекту – важливість проекту для українського та світового дискурсу (відповідність проекту потребам на місцевому, регіональному, національному або міжнародному рівнях) та реалістичність завдань і мети проекту, а також інноваційність проекту та креативність його змісту – 1 бал;

- ✦ повнота розкриття теми проекту – глибокий аналіз законодавства, основної та додаткової літератури, правозастосовчої практики – 2 бали;

- ✦ якість розкриття теми проекту – чітка, деталізована та зрозуміло викладена структура проведення дослідження, яка відповідає робочому плану проекту; доведеність рішень, що приймаються, уміння аргументувати свої висновки і коректність використаних методів обробки отримуваних результатів – 2 бали;

- ✦ оформлення результатів виконаного проекту (звіт, презентація) – 1 бал;

- ✦ уміння відповідати на питання опонентів на захисті проектів, лаконічність і аргументованість відповідей кожного члена групи – 1 бали.

На підставі визначеної загальної кількості балів, отриманих здобувачами викладач визначає максимальний, достатній і мінімальний бал оцінки змістової частини проекту шляхом сумування загальної кількості балів з кожного критерію.

0 балів виставляється, якщо робота є запозиченою.

Звіт готується в електронному або паперовому вигляді. Вимоги до оформлення: шрифт Times New Roman 14, одинарний інтервал, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг – не більше 15 сторінок. Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки. На титульному аркуші, окрім загальнообов'язкових формулювань, повинні бути вказані: тематика

дослідження; ПІБ здобувачів, які виконували дану роботу (напроти кожного здобувача слід вказати вид виконаної ним роботи).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом презентації/захисту на останньому практичному занятті.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за результатами накопичення балів за поточний та підсумковий контроль. Основними методами підсумкового контролю є **іспит та/або виконання індивідуального завдання (за вибором здобувача)**.

Усі питання, які включено в екзаменаційні білети, охоплюються робочою програмою курсу «Торговельне право». Перед відповіддю на питання екзаменаційного білету здобувачу надається час для підготовки (не менше 30 хв.). Відповідь на іспиті оцінюється максимально **у 40 балів**.

Відмінної (40-33 бали) оцінки заслуговує відповідь тієї особи, яка показала міцне знання передбаченого програмою навчального матеріалу. Здобувач доказав, що він може розібратися в спірних точках зору з питання, яке доповідається, вміє навести приклади чинного законодавства та практики його застосування, чітко і послідовно дає відповідь на питання.

Доброї (32-25 балів) оцінки заслуговує відповідь особи, яка показала тверде знання матеріалу в обсязі навчальної програми, не допустила суттєвих помилок при відповіді на всі три питання, зуміла чітко викласти матеріал, проілюструвати його прикладами із законодавства та судової практики.

Задовільної (24-15 балів) оцінки заслуговує відповідь особи, яка продемонструвала знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми та цих методичних рекомендацій, але допустила неточність у відповідях, неточність формулювань окремих понять або показала поверхневе знання одного з трьох питань білету. Така оцінка виставляється і в разі недостатньо аргументованого викладу матеріалу, недостатньо чіткої і послідовної відповіді.

Незадовільної (14-0 балів) оцінки заслуговує відповідь здобувача, який показав недостатнє знання навчального матеріалу, виявив істотні прогалини в знаннях основного матеріалу. Це може виражатися в незнанні основних понять і положень навчального курсу, у невмінні пов'язати загальнотеоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, правозастосовної діяльності.

Екзамен складають здобувачі, які не набрали 60 балів протягом семестру чи бажають покращити поточний результат.

Приклад екзаменаційного білету

Білет № 1

1. Система торговельних правовідносин.
2. Вимоги до організації роботи оптової та роздрібною торговельної мережі.
3. Відповідальність за незаконну торговельну діяльність.

4. Комерційне посередництво у здійсненні торговельної діяльності та інша допоміжна діяльність по забезпеченню реалізації товарів (послуг) у сфері обігу.

Як підсумковий контроль може бути зараховано повністю або частково виконання індивідуального завдання з оприлюдненням результатів:

- **участь у змаганнях з дисципліни** – зараховується як підсумковий контроль при умові наявності підтверджуючого сертифіката/диплома за зайняте 1 місце (40 балів) / 2 місце (35 балів) / 3 місце (30 балів), учасника змагань (20 балів);
- **наукової роботи здобувача вищої освіти з дисципліни:** підготовки та опублікування наукової фахової статті до завершення навчання з дисципліни (40 балів); підготовки та опублікування наукової статті у Віснику СНТ до завершення навчання з дисципліни (30 балів); участі у науковій конференції з опублікуванням тез доповіді з дисципліни (15 балів); опублікування тез доповіді без участі в науковій конференції з дисципліни (10 балів); участь у науковій конференції (семінарі, науковому гуртку) без опублікування тез доповіді з дисципліни (5 балів).

Наукова стаття – вид самостійної роботи здобувача вищої освіти, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються окремі питання з теми дослідження, фіксується науковий пріоритет автора.

Наукова стаття – вид самостійної роботи здобувача вищої освіти, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються окремі питання з теми дослідження, фіксується науковий пріоритет автора.

Наукова стаття подається до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки автору. Оптимальний обсяг наукової статті (0,5-0,7 др. арк.). Рукопис статті повинен мати повну назву роботи, прізвище та ініціали автора, анотації, список використаної літератури. Вимоги до підготовки публікації у фаховому виданні можна подивитись на прикладі

Правничого часопису Донецького національного університету Імені Василя Стуса за посиланням <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/index> ;

Віснику Запорізького національного університету. Юридичні науки за посиланням <http://www.lsej.org.ua/index.php/vimogi-do-oformlennya> ;

Віснику студентського наукового товариства за посиланням <https://science.donnu.edu.ua/uk/vidannya/visnik/> .

Перелік видань, що віднесені до фахових, можна знайти за посиланням <https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii/naukovi-fakhovi-vidannya> ; <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/atestatsiya-kadriv-vyshchoi-kvalifikatsii/2024/12/10/per-fakh-vid-dlya-publ-rez-dosl-na-zdob-stup-dn-kn-df-10-12-2024.pdf>

Тези (від гр. tess. положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці. Вони містять матеріали, положення, категорії, які автор вперше вводить у науковий обіг.

Тези доповіді можуть бути підготовлені на науково-практичні конференції, семінари, наукові гуртки юридичного спрямування. Зразок оформлення тез уточняється у вимогах відповідної конференції. Наприклад: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки», що проводиться юридичним факультетом Донецького національного університету імені Василя Стуса ЩОРІЧНО; ін. Обсяг тез становить, як правило, 2-3 сторінки друкованого тексту через 1-1,5 інтервали. Вимоги до тез доповідей визначаються організаторами відповідних конференцій, семінарів, тощо і знаходяться в інформаційних листах відповідних конференцій, семінарів тощо (на сайтах організаторів). Один з прикладів. <https://dnu.sharepoint.com/portals/law/Lists/List5/DispForm.aspx?ID=162&Source=https%3A%2F%2Fdnu.sharepoint.com%2Fportals%2Flaw%2FSitePages%2F%25D0%2594%25D0%25BE%25D0%25BC%25D0%25B0%25D1%2588%25D0%25BD%25D1%258F.aspx&ContentTypeId=0x0104005F6B808B2156BA4B9A600DC77FA367C4> .

Всі види робіт мають виконуватись здобувачем самостійно та вчасно із дотриманням встановлених у календарному плані часових меж. Відпрацювання пропущеного заняття (крім останнього практичного заняття) допускається протягом наступних після пропущеного заняття двох тижнів шляхом надсилання виконаних завдань на Moodle або корпоративну пошту викладача. Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком повинні здавати завдання відповідно до узгодженого графіку очно, або за допомогою Microsoft Teams, Outlook, Moodle. Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком можуть відвідувати пари за вільним графіком, але повинні повністю виконати обсяг практичних завдань з навчальної дисципліни.

У випадку порушення термінів виконання робіт здобувачем – підсумкова оцінка знижується викладачем на 20% за кожний повний тиждень прострочення.

Всі роботи мають бути виконані здобувачем самостійно, не допускається привласнення чужих робіт, розробок, презентацій - без посилання на джерела інформації. Інформація має бути достовірною, правдивою, НПА - чинними. Виконані завдання НЕ зараховуються у випадку відходу/порушення здобувачами вищої освіти від норм академічної доброчесності (<https://cutt.ly/wa1fgU1>) без права відпрацювання.

Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять та графіку навчального процесу:

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Юридичний факультет

Календарний план викладання дисципліни «Торговельне право» денна форма навчання

Тиждень	Тема	Форма проведення заняття / СРС	Завдання (матеріали до практичних занять містяться на порталі юридичного факультету у папці дисципліни)	Кількість годин		Мак кількість балів
				Ауди тор.	СРС	
1-й тиждень	Тема 1. Загальні положення щодо торговельного права.	Лекційне заняття 1.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 1 за планом.	Усне/письмове опитування щодо поняття, змісту та системи торговельного права. Аналітично-пошукова робота щодо джерел торговельного права. <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
2-й тиждень	Тема 2. Суб'єкти та об'єкти торговельної діяльності.	Лекційне заняття 2.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 2 за планом.	Усне/письмове опитування щодо взаємодії основних та допоміжних суб'єктів ТД. Аналітично-пошукова робота щодо конкретизації вимог до об'єктів торговельних відносин. <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
3-й тиждень	Тема 3. Державне регулювання господарсько-торговельної діяльності. Умови здійснення господарсько-торговельної діяльності.	Лекційне заняття 3.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 3 за планом.	Правова оцінка ситуації/вирішення практичних ситуацій Складання юридично значимих документів щодо умов здійснення ТД <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
4-5-й тиждень	Тема 4-5. Договори у торговельній діяльності.	Лекційне заняття 4-5.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 4-5 за планом.	Аналітично-пошукова робота щодо аналізу змісту торгового договору та складання додаткової угоди до договору. Аналіз договорів, якими опосередковується торговельна діяльність. На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій –	2 год.		4*2

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Юридичний факультет

			надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин. <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>			
6-й тиждень	Тема 6. Відповідальність за правопорушення у сфері господарсько-торгівельної діяльності.	Лекційне заняття 6.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 6 за планом	Складання порівняльної таблиці щодо відповідальності за правопорушення торговельної діяльності. Аналітично-пошукова робота щодо застосування відповідальності за правопорушення торговельної діяльності. На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій – надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин. <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
7-й тиждень	Тема 7. Правове регулювання аукціонної торгівлі.	Лекційне заняття 7.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 7 за планом.	На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій – надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
8-й тиждень	Тема 8. Правове регулювання оптової торгівлі.	Лекційне заняття 8.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 8 за планом	На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій – надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
9-й тиждень	Тема 9. Правове регулювання роздрібної торгівлі.	Лекційне заняття 9.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4 год.	
		Практичне заняття 9 за планом	На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій – надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
10-й		Лекційне	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.	4	

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Юридичний факультет

тиждень	Тема 10. Правові засади здійснення розрахунків.	заняття 10.			год.	
		Практичне заняття 10 за планом	Підготовка алгоритму дій щодо відкриття поточного банківського рахунку а) в національній валюті; б) в іноземній валюті з посиланнями на законодавство. Провести порівняльний аналіз платіжних інструментів, що використовуються при безготівкових розрахунках за такими чинниками: суб'єкти, умови використання. На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій – надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин. <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.		4
11-й тиждень	Тема 11. Правове регулювання рекламної діяльності.	Лекційне заняття 11.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.		
		Практичне заняття 11 за планом.	На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій – надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.	4 год.	4
12-й тиждень	Тема 12. Правове регулювання вирішення спорів між суб'єктами торговельної діяльності.	Лекційне заняття 12.	Обговорення питань за планом лекції.	2 год.		
		Практичне заняття 12 за планом.	Аналітично-пошукова робота щодо вирішення міжнародних торгових спорів. На підставі аналізу законодавства розв'язання ситуацій – надання правової консультації / правових висновків щодо окремих фактичних обставин. <i>Завдання направлені на оволодіння СК 6, 10</i>	2 год.	4 год.	4
	Тема. Правове регулювання зовнішньої торгівлі. Тема. Правове регулювання торгових відносин між Україною та ЄС. Тема. Право Світової організації торгівлі (СОТ)	СР			10 год.	
13-й тиждень	Самостійна робота здобувача	Лекційне заняття 13.	Захист СР	2 год.	14 год.	7

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Юридичний факультет

13-й тиждень	Модульна контрольна робота	Практичне заняття 13.	Модульна контрольна робота (МК)	2 год.		5
	Разом Лекційні заняття – 26 годин Практичні заняття – 26 годин Самостійна робота – 68 годин					48 + 5 МК + 7 СР = 60
		ІСПИТ				40

Система оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою
		для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
0-59	FX	незадовільно

Орієнтовні питання до екзамену

1. Поняття торговельного права, торговельної діяльності та їх ознаки. Місце торговельного права в системі права.
2. Співвідношення торговельної та підприємницької діяльності. Торгівля, промисел та торговельна діяльність.
3. Предмет, метод та система торговельного права. Джерела торговельного права.
4. Суб'єкти торговельної діяльності: загальна характеристика.
5. Суб'єкти – організатори торгівлі: організатори торгівлі: біржі, ринки, торгові дома та інші.
6. Суб'єкти допоміжної торговельної діяльності.
7. Об'єкти торговельної діяльності.
8. Право на заняття торговельною діяльністю. Незаконна торговельна діяльність, її ознаки.
9. Легалізація торговельної діяльності.
10. Поняття та особливості державного регулювання торговельної діяльності.
11. Форми і методи державного регулювання торговельної діяльності.
12. Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку.
13. Державна регуляторна політика у сфері торговельної діяльності.
14. Органи державного регулювання та контролю у сфері торговельної діяльності, їх повноваження.
15. Вимоги до безпечності та якості товарів.
16. Вилучення з обігу, переробка, утилізація, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції.
17. Державне регулювання цін і ціноутворення.
18. Державне регулювання економічної конкуренції у сфері торгівлі.
19. Державне регулювання у сфері захисту прав споживачів.
20. Вимоги до організації роботи оптової та роздрібною торговельною мережі.

21. Документи дозвільного характеру у сфері торговельної діяльності.
22. Технічне регулювання у сфері торговельної діяльності.
23. Правове регулювання ліцензування торговельної діяльності.
24. Правова природа договорів у торговельній діяльності. Система торгових договорів.
25. Характеристика певних торгових договорів: договір поставки, договір купівлі-продажу, договір енергопостачання, договір контракції сільськогосподарської продукції, договір міни (бартеру) та інші.
26. Поняття і характеристика посередницьких договорів в господарсько-торговельній діяльності: договір комісії, договір доручення, агентський договір та ін.
27. Характеристика договорів, які супроводжують торговельну діяльність: договір зберігання, договір перевезення та ін.
28. Особливості виконання, зміни і припинення договорів у торговельній діяльності.
29. Поняття, види і форми відповідальності за правопорушення у сфері господарсько-торговельної діяльності.
30. Особливості господарсько-правової відповідальності за правопорушення у сфері господарсько-торговельної діяльності.
31. Цивільно-правова відповідальність у сфері господарсько-торговельної діяльності.
32. Інші види юридичної відповідальності за порушення у сфері господарсько-торговельної діяльності.
33. Відповідальність за реалізацію продукції, яка не сертифікована, або не відповідає державним стандартам.
34. Відповідальність за незаконну торговельну діяльність.
35. Відповідальність за порушення прав і законних інтересів прав споживачів.
36. Поняття і види форм господарсько-торговельної діяльності. Матеріально-технічне постачання і збут.
37. Правове регулювання договору енергопостачання.
38. Зовнішньоекономічний договір (контракт).
39. Правове регулювання розрахункових операцій.
40. Правове регулювання оптової торгівлі.
41. Особливості укладання договорів у сфері оптової торгівлі.
42. Біржова торгівля.
43. Роздрібна та дрібна роздрібна торгівля.
44. Торгівля на ринку.
45. Продаж товарів за замовленням, поштою, на дому.
46. Загальні правила торгівлі непродовольчими товарами.
47. Правове регулювання зовнішньої торгівлі.
48. Захист прав споживачів у сфері торговельної діяльності.
49. Правове регулювання торгових відносин між Україною та ЄС.
50. Правове регулювання вирішення міжнародних торгових спорів.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Торгове право: навч. посіб. О.А. Антоненко, І.І. Григорець-ка, В.І. Дришлюк, А.В. Журавель, І.Л. Кострицький, О.М. Пашенко. Одеса: ОДУВС. 2022. – 166 с.
2. Торгове право ≈ Trade law : навчальний посібник / Н.В.Никитченко, В.Б. Крикун, О.Г.Боднарчук та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., професора Никитченко. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. - 434с. URL: <https://ir.dpu.edu.ua/handle/123456789/687>
3. Торгове право України/ Боднарчук О.Г. Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2021. 434 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 172).
4. Мирошніченко В.О. Міжнародне торгове право у схемах, таблицях і визначеннях: навчальний посібник. 2021. 120с.
5. Мальський О.М. Міжнародне торговельне право. Навчальний посібник. Видавництво, Юринком Інтер. 2025. 728 с. URL: https://profibook.com.ua/mizhnarodne-torhovelne-pravo-malskyj-o-m.html?utm_source=chatgpt.com
6. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т.І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 6-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2024. – 208 с.
7. Господарське право : підручник / О. П. Подцерковний, В. Г. Олюха, О. О. Квасніцька [та ін.] ; за ред. О. П. Подцерковного. 4-те вид., доп. і перероб. – Одеса: Фенікс, 2024. – 584 с. https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=5358&download_id=1871

Допоміжна література

1. Білоусова Я.О. Правові засади здійснення дистриб'юторської діяльності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2018. 20 с.
2. Буткевич О.В. Співвідношення понять «торгівля» та «торговельна діяльність». *Вісник господарського судочинства*. 2009. № 1. С. 69–73 .
3. Вінник О.М. Правове забезпечення цифрової економіки та електронного бізнесу: монографія. НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака Нац. акад. прав. наук України. Київ : НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2018. 211 с.
4. Господарське право: Практикум / А.Г. Бобкова (кер.авт. кол.), К.О. Калаченкова, Ю.О. Моїсєєв, Ю.М. Павлюченко та ін.; за заг. ред. А.Г. Бобкової. Харків : Право, 2018. 592 с.

5. Калаченкова К. О. Підприємництво та бізнес: трансформація співвідношення категорій в еру інформатизації. *Порівняльно-аналітичне право*. № 2. 2020. С. 15-18. URL: <http://pap-journal.in.ua/2020-2>
6. Калаченкова К. О., Почапська Л. В. Проблемні питання правового регулювання рекламної діяльності блогерів. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2023. № 4. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-4-8833> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16832863545324.pdf>
7. Калаченкова К.О., Довгань Б.В. Щодо визнання криптовалюти засобом платежу на території України: теоретико-правове обґрунтування. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 1(2022). С. 95-103. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.1.9> URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13275>
8. Калаченкова К.О., Довгань Б.В. Правові аспекти дискримінації в рекламній діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 263-265. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/63> URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/63.pdf
9. Калаченкова К.О. Теоретичні та прикладні аспекти впровадження цифрових платформ у аграрному секторі: порівняльно-правове дослідження. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. №2, 2024. С. 32-42. URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/16927> (Аграрний сектор займає значну частину в торговельній діяльності України. Цифрові платформи, що є однією з головних інновацій у сучасному торговельному праві.)
10. Кулава М.К. Поняття «торгівля» та «торговельна діяльність» відповідно до законодавства України та доктрини. *Правова держава*. 2017. № 25. С. 67-71.
11. Манзюк В.В., Заборовський В.В., Вашкович В.В. До питання розвитку законодавства про комерційне посередництво у сфері господарювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. № 71. 2022. С. 167-176.
12. Мартинюк О.В. Становлення та розвиток торгового права у Київській Русі. *Правничий часопис Донецького університету*. 2017. № 1-2. С.64-72.
13. Міхневич Л. Торгове право в неуніверситетських навчальних закладах на українських теренах (XIX- ПОЧАТОК XX СТ.) Підприємництво, господарство і право. *Теорія держави і права*. 2019. № 2. С.176-181.
14. Орленко Б.М. Господарсько-правове регулювання дилерської діяльності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2017. 20 с.
15. Полтавський О. Щодо визначення поняття «торговельна діяльність» та її ознак. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 2. С. 19-22.
16. Prytula, A., Lutsyk, V., Sviatoshniuk, A., Tkalia, O., **Kalachenkova, K.** (2021). Cryptocurrency in transnational offenses: criminal and civil legal aspects. *Amazonia Investiga*, 10(46), 209-216. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.21> <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1790/2065>

17. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія / В. М. Адам та ін.; за заг. ред. М. С. Долинської. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 247 с.

18. Ruvin, O.; Isaieva, N.; Sukhomlyn, L.; **Kalachenkova, K.**; Bilianska, N. 2020. Cybersecurity as an element of financial security in the conditions of globalization, Journal of Security and Sustainability Issues 10(1): 175-188. DOI: [https://doi.org/10.9770/jssi.2020.10.1\(13\)](https://doi.org/10.9770/jssi.2020.10.1(13)). URL: <https://jssidoi.org/jssi/papers/papers/view/572> (Scopus) (Кібербезпека стала невід'ємною частиною сучасного торговельного права. Забезпечення безпеки комерційних транзакцій, захист даних клієнтів і підприємств, а також регулювання відповідальності за кіберінциденти – усе це є ключовими аспектами, які мають вирішуватися в рамках торговельного права)

19. Торгівля. Основні поняття. Терміни та визначення. ДОСТ 28- 11-81. URL: www.rada.gov.ua/

20. Хрімлі К.О.. Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності в Україні: дис. ... к.ю.н. : 12.00.04 Донецьк, Інститут економіко-правових досліджень НАН України, 2015. 203 с.

21. Чихірьов, В. Л. Форми господарсько-торговельної діяльності в Україні. Науковий вісник Ужгородського Національного університету : серія: Право, 2017. Т. 1. Вип. 45. С. 123-126.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96 – ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Про затвердження Правил торговельного обслуговування: Постанова КМУ від 11 лютого 2025 р. № 144. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/144-2025-%D0%BF#Text>

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12. 2010 р. №2755 - VI. *Офіційний Вісник України*. 2010. № 92. Ст. 3248. (Із змін. та допов.).

4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст.356.

5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України в редакції від 26.11.2015 р. № 755 – IV. *Відомості Верховної Ради України* . 2016. № 2. Ст. 17. (Із змін. та доп.).

6. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 10-11. Ст.26 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

7. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 30. Ст.239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

8. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності. Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 30. Ст. 379.

10. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. (Із змін. та допов.)

11. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 29. Ст. 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

12. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158. (Із змін. та доп.).

13. Про стандартизацію: Закон України від 06 червня 2014 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. Ст. 1058 (Із змін. та допов.)

14. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15 січня 2015 р. № 124 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96. (Із змін. та допов.)

15. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 19-20. Ст. 190 (Із змін. та допов.).

16. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами. Наказ Міністерства економіки України від 19.04.2007 № 104. Офіційний вісник України. 2007. № 86. ст. 197.

17. Про затвердження Правил торгівлі на ринках. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 26 лютого 2002 р. № 57/188/84/105. Офіційний вісник України. 2002. № 13. Ст. 681.

Інформаційні ресурси в Internet

1. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Веб-сайт Світової організації торгівлі (COT). URL: <https://www.wto.org/>
3. Веб-сайт Європейського Союзу (EU, EUR-Lex). URL: <https://europa.eu/>; URL (EUR-Lex): <https://eur-lex.europa.eu/>
4. Веб-сайт Міжнародної торгової палати (ICC). URL: <https://iccwbo.org/>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
7. Торговельне право: електронний курс на платформі Moodle. URL: <https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=3228>
8. Інформаційно-аналітична база наукових праць Донецького національного університету імені Василя Стуса. URL: <https://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt&rz=8#search>

Ольга ТУРЧЕНКО